

voorbeelden van M-Ts en ‘door-klik mogelijkheden’ bv naar websites van uitvoeringsorganisaties.

Achtergrond

In september 2020 heeft de ISO NL Commissie de 15 markt-thema's vastgesteld. Aansluitend is gestart met het opzetten van samenwerkingsverbanden, ontwikkelen van strategien, inzet financiering (vaak instrumentarium, mindere mate privaat) en programmeren. Waar in september de gebruikte beeldspraak 'olietanker' in beweging moest komen, kan gesteld worden dat deze inmiddels vaart. Grootste uitdagingen liggen bij beperkt beschikbaar SMM instrumentarium (RVO budgettechnisch), goed blijven borgen aansluiting privaat en lange tijdspanne gemoeid met het - vanuit juridisch oogpunt - kunnen formaliseren van RVO opdrachtverlening. Hierbij is het door privaat kunnen voldoen aan alle voorwaarden zeer arbeidsintensief, omdat top sectoren en branches vaak kampen met een te kort aan organisatorisch vermogen en onbekendheid met ISO meerjarig programmeren als *nieuw fenomeen*. Opgezette samenwerkingsteams, startsessies, digitale publieksversie en webinars zorgen voor uitleg en dynamiek. Het dashboard gaat naast sturing ook monitoring en effectmeting borgen.

Spreekpunten

5.1.2i

b. Aanbieding en presentatie focusaanpak Frankrijk Topsector HTSM, door 5.1.2e

5.1.2e en 5.1.2e (11:15-11:35)

- Ter bespreking: aanpak Frankrijk van deze sector met focus op innovatie én trade en eventueel aandachtspunten – kort digitaal fotomoment HTSM rapport in beeld.
- Na de presentatie volgt een interactieve gedachtewisseling met de ISOC-leden plaatsvinden

(bijlagen ISOC 21-10A en 21-10B)

Achtergrond

HTSM samenwerking op Frankrijk loopt al een lange tijd; door ISO markt-thema samenwerking wordt extra impuls gegeven. HTSM sector heeft veel stakeholders geconsulteerd en het plan geeft goed inzicht in de internationaliseringsstrategie voor de komende jaren. Er zijn roadmaps ontwikkeld voor zowel Duitsland als Frankrijk. Bij Frankrijk wordt het momentum aangegrepen investeringen te benutten van het *France Relance* herstelplan, 5.1.2a

5.1.2a

Recent voorbeeld is MoU NL-FR Airbus (feb 2021). Voor de uitvoering van het HTSM plan wordt 1 SMM instrument ingezet; de sector zelf zou er graag 2 ontvangen. Er vindt overleg plaats hoe PIB en SMM gezamenlijk kunnen worden benut, welke inzet mbt innovatie nog vanuit EZK kan komen en welke inzet vanuit privaat.

Spreekpunten

5.1.2i

3. Actie en besluitenlijst ISOC-bijeenkomst van 20 januari 2021 (11:35-11:45)

- Vaststellen actiepunten en besluitenlijst (**bijlage ISOC 21-11**)
- Uitwerking actiepunten 20 jan. jl:
  - **Doorontwikkeling Buijink rapport** : in ISO-C op 20 januari is afgesproken dat de 3 uitvoeringsorganisaties (i.e. Trade and Innovate NL, NL Works en NLinBusiness) binnen het ISO-bouwwerk input zouden geven ten aanzien van de doorontwikkeling van het Buijink rapport.

5.1.2i

- Ter besluitvorming: voorstel NL Works betreffende de Klankbordgroep: in afstemming met de secretariaten heeft NL Works een voorstel gemaakt over de opzet van de klankbordgroep. (**zie bijlage Sounding Board ISOC 21-13**)

5.1.2i

- Ter kennisname: Wereldkaart: NL Works, NLiB, TINL ontwikkelen wereldkaart waarbij gezamenlijke inzet internationaal in kaart. (**zie bijlage ISOC 21-14**)

5.1.2i

4. Route naar ISO NL 2.0 (11:45-12:30)

- Toelichting door 5.1.2e ISO 2.0
- Ter bespreking en besluitvorming Concept Advies projectgroep ISO NL 2.0 (**bijlage ISOC 21-15**)

Achtergrond

ISO CIE heeft op 20 januari aan de projectgroep opdracht gegeven advies uit te brengen over herijking ISO NL als publiek-privaat overleg, uitgaande van ambities en uitgangspunten rapport Buijink. Afgelopen weken hebben interviews met portefeuillehouders, 5.1.2e en andere betrokkenen plaatsgevonden waaruit het volgende beeld:

- Onverkort van belang dat ISO NL wordt voortgezet als klankbord voor ministers en adviesorgaan voor het kabinet, maar nadrukkelijk voor advisering op strategische onderwerpen. Meer operationele thema's te beleggen op een ander dek.
- Synergie en executiekracht en integraliteit moet worden versterkt, wat kan door een aantal organisatorische aanpassingen waarvan de belangrijkste:
  - i. Vervangen vaste portefeuillehouders door beperkt aantal kernleden met daarnaast wisselspelers.
  - ii. Versterken functie's:
    1. voorzitter ISO NL wordt ook voorzitter ISO CIE
    2. van de 2 secretariaten voor ISO NL en ISO CIE één secretariaat te maken en (bij voorkeur) het aantal secretarissen terug te brengen tot 1 dedicated secretaris (full time) en deze in voldoende mate ondersteund vanuit BZ/EZK/VNO-NCW&MKB-NL.

Spreekpunten

5.1.2i

5.1.2i

4. W.v.t.t.k

5.1.2i

PPS: Overlegfora in beeld ter stroomlijning PPS overleggen

opdracht ISO NL Commissie maart 2021

A. OVERLEGGEN EZK

1. topsectoren overleg met BWP EZK

Doel: 2x per jaar gaan als vertegenwoordiger van het Topteam in gesprek met de StasEZK. Scope, standaard agendapunten zijn: algehele voortgang MTIB, innovatie (kennisontwikkeling en onderzoek), internationalisering en human capital

Agendering: TOP

Deelnemers: TSen, STAS EZK, voorgezeten door B&I VNO-NCW

Frequentie: 2x per jaar

2. topsectoren overleg met B&I

Doel: gaat als beleidsverantwoordelijke van het MTIB 4x per jaar (waarvan 2x in bijzijn BWP EZK) in gesprek met . In vergelijking met het BB overleg met StasEZK is de insteek hier om een inhoudelijkere discussie te faciliteren. Aanvullend op de agendapunten met bewindspersoon EZK: belangrijke (beleids)ontwikkelingen EZK op gebied van innovatie en industriebeleid (zoals het groeifonds, economische veiligheid, industrievisie, etc.).

Agendering: TOP

Deelnemers: TSen, B&I, (, TOP) VNO-NCW

Frequentie: 4x per jaar

3. MKB overleg topsectoren

Doel: gaat als beleidsverantwoordelijke van het MTIB 3x per jaar in gesprek met de MKB vertegenwoordigers in de Topteams. Deze overleggen zijn altijd op locatie op uitnodiging van één van de Topsectoren. Insteek is om mkb'ers / uitdagers beter te betrekken bij de Topsectoren. Scope is: innovatie (kennisontwikkeling en onderzoek), human capital en internationalisering

Agendering: TOP

Deelnemers: , MKB'ers, VNO-NCW, FME, MKB NL, mt I&K)

Frequentie: 3x per jaar

4. Regieoverleg MTIB (Missie-gedreven Topsectoren en Innovatiebeleid)

Doel: gaat als beleidsverantwoordelijke van het MTIB 2x per jaar in gesprek met (vertegenwoordigers van) alle directe partners van het MTIB. In dit overleg komen alle budgethouders van het KIC bij elkaar waardoor hier alle 'spelregels' formeel kunnen worden opgesteld of aangepast.

Agendering: I&K

Deelnemers: VNO-NCW, kennisvoorzitters, departementen (?), Regio, TOP

Frequentie: 2x per jaar

5. overleg

Doel: I&K gaat als beleidsverantwoordelijke voor kennisontwikkeling en wetenschap 2x per jaar in gesprek met de van de Topteams.

Agendering: I&K

Deelnemers: van de topteams, OCW, (I&K)

Frequentie: 2x per jaar

Extra: 1x per jaar gaan (of vershilt per topsector) in gesprek met bewindslieden over kennis en innovatie binnen het MTIB én de bredere nationale wetenschapsagenda (NWA)

6. TKI (topconsortia Kennis & Innovatie) Directeuren overleg

Doel: Stimuleren en bundelen van strategische Publiek-Private Samenwerking in het MTIB.

Agendering: I&K

Deelnemers: TKI- RVO

Frequentie: 8x per jaar

7. K&I overleg

Doel: leid OCW en EZK op het gebied van onderzoek en innovatie.

Agendering: I&K

Deelnemers: Partners van de kenniscoalitie: KNAW, VSNU, NWO, VH, TNO, WR, VNO-NCW/MKB-Nederland, EZK en OCW

Frequentie: ca. 10x per jaar

8. Vestigingsklimaat

Doel: (?)

Agendering: TOP,

Deelnemers: ?

Frequentie: heeft de afgelopen 2 jaar niet meer plaatsgevonden

9. ? overleg

Doel:

Agendering:

Deelnemers:

Frequentie:

B. OVERLEGGEN BZ (MEDE IN KADER PPS)

1. PPS-stuurgroep

Doel: afstemming tussen en sturing op de samenwerking in het PPS-ecosysteem tussen beleid (EZK en BZ), de uitvoerende partijen (NLiB, TINL en NLWorks) en privaat (VNO-NCW). PPS-stuurgroep rapporteert aan de ISO Commissie en richt zich met name op de uitvoering van het PPS-beleid (inzet instrumentarium, gezamenlijke samenwerking, aandachtspunten in de praktijk etc.)

Agendering: BZ(DIO) – met input deelnemers

Deelnemers: RVO, TINL, NLWorks, NLiB, EZK (TKI), BZ, VNO-NCW

Frequentie: 6-wekelijks

2. Werkgroep Meerjarig Programmeren

Doel: afstemming en sturing op de ISO NL 15 markt-thema combinaties en goed invulling publieke en private ondersteuning en financiering. Het passend inzetten van het RVO instrumentarium, inzet BZ en EZK en NLiB, TINL en NL Works.

Agendering: BZ tot mei 2020 – overgedragen aan

5.1.2e

 ISO markt-thema coördinatie – met input deelnemers.

Deelnemers: BZ, EZK, RVO, NL Works, TINL, NLiB.

Frequentie: 3 wekelijks.

3. NIO overleg (via | | |--------| | 5.1.2e | |--------| PM

Doel: breed publiek-privaat afstemmingsoverleg met focus op handelsbevordering en internationaal ondernemen. Het NIO houdt zich bezig met afstemming, synergie en verbinding tussen publieke en private partijen.

Agendering door: NIO-leden bepalen gezamenlijk de agenda, waarbij het voorzitterschap jaarlijks rouleert tussen publiek en privaat.

Deelnemers: BZ, RVO, KVK, VNO-NCW MKB Nederland, evofenedex, FME, Koninklijke Metaalunie, banken (ING en Rabobank), NLiB, NLworks en TINL.

Frequentie: minimaal vier tot maximaal zesmaal per jaar formele overleggen. Evt. aangevuld met informele overleggen die themagebonden zijn.

Voor coronatijd vond er eenmaal per jaar een fysieke studiereis naar een EU-lidstaat plaats om daar 'best practices' op te halen op het gebied van kernexpertise NIO: handelsbevordering en internationaal ondernemen.

4. Covid-19 actie agenda

Doel: knelpunten die zich voordoen bij internationaal actieve ondernemers ihkv COVID-19 bespreken en waar mogelijk adresseren en oplossen via de juiste fora en directies, zowel op de interne markt (vooral EZK terrein) als daarbuiten (BZ). Dit overleg is ad hoc tot stand gekomen en agendering dus ook gericht op korte termijn aandachtspunten oppakken.

Agendering: VNO-NCW

Deelnemers: BZ, EZK, VNO-NCW

Frequentie: +/- 4 wekelijks (begin crisis wekelijks). Gezamenlijk afgesproken dat dit overleg op een gegeven moment (nog niet bekend wanneer) zal aflopen en dat de onderwerpen in de bestaande gremia worden opgepakt. Dit is een crisis-gerelateerd overleg en nu we van crisis naar herstelfase gaan, wordt dit afgebouwd.

5. Werkgroep Economische Reizen (WER)

Doel: coördinatie en afstemming van de economische reisagenda

Deelnemers: decentrale overheid (G5, IPO, VNG)& departementen, RVO, VNO-NCW

Frequentie: ongeveer 4 keer per jaar (feb/maart, mei/juni, september, december)

6. Stuurgroep Economische Diplomatie (SED)

Doel: o.a.(verbetering) samenwerking tussen publieke partners in het netwerk voor economische dienstverlening aan Nederlandse bedrijven die in het buitenland actief (willen) zijn, versterken economische diplomatie en onderlinge samenwerking, kennisdeling en gezamenlijk doel.

Deelnemers: publieke spelers (BZ, departementen, RVO)

Frequentie: ongeveer 4 keer per jaar (feb/maart, mei/juni, september, december)

7. Twee NL Branding PPS-overleggen

7a.

Doel: bij praten over NL branding

Agendering: wordt gezamenlijk gezet, organisatie ligt bij RVO

Frequentie: 6-wekelijks overleg met VNO en NLiB, doel is om.

7b.

Doel: informeren en voor stakeholders om punten aan te geven.

Agendering en organisatie: liggen bij RVO, vooraf wordt input gevraagd voor agenda aan alle deelnemers.

Deelnemers: alle externe stakeholders die te maken hebben met NL branding: VNO, NLiB, Nuffic, NBTC, AZ, COM.

Frequentie: Maandelijks overleg

8. Andere overleggen waar BZ aan deelneemt: De Rijkscommissie voor export ('de Rijkscommissie')

Doel: De Rijkscommissie heeft tot taak overleg te voeren over (inter)nationale ontwikkelingen en vraagstukken alsmede knelpunten en mogelijke oplossingen daarvoor, op het gebied van exportkredietverzekering en -financiering en investeringsverzekeringen.

Deelnemers: Het overleg wordt voorgezeten door 5.1.2e (FIN) en vanuit BZ is

5.1.2e de afgevaardigde. Verder nemen deel: Boskalis, Damen, Bodewes Shipyards, VNO-NCW, Janson Bridging, Atradius, Ammerlaan Construction, FME-CWM, Thales NL, Philips, ASML, IHC, BAM, Vanderlande Industries, VDL, Van Oord, Haskoning, ING, Rabobank, Nijhuis Industries, ABN-AMRO

Agendering: Het secretariaat van het overleg is bij FIN belegd. Voorafgaand aan elke vergadering vindt een agendaoverleg plaats met een aantal vertegenwoordigers om de agenda te bepalen.

Frequentie: De Rijkscommissie komt minimaal twee keer per jaar bij elkaar, maar indien noodzakelijk vaker. De bepalingen rond de Rijkscommissie staan beschreven in de Regeling Rijkscommissie voor export.

9. ISO-portefeuille Financiering

Het overleg vanuit de ISO-portefeuille Financiering, met als portefeuillehouder (Rabobank).

5.1.2e

C. OVERLEGGEN VNO-NCW / MKB NEDERLAND

1. | | |--------| | 5.1.2e | |--------|

Doel: Internationaliseringstrategie van de topsectoren

Agendering: VNO-NCW, MKB-Nederland

Deelnemers: VNO-NCW, MKB-Nederland, BZ en EZK

Frequentie: 4 keer per jaar

2. ISO werkgroep internationale financiering

3. **Taskforce Afrika**

4. **Taskforce VK**

5. **PP-overleg China**

6. **Internationalisering regio's**

7. **Stuurgroep Dubai**

8. **Rijkscommissie**

D. OVERLEGGEN NLiB, TINL en NL Works

1. NLiB (via 5.1.2e) PM (17/05 COB)

Doel:

Agendering:

Deelnemers:

Frequentie:

NLiB neemt deel aan de volgende PPS-overleggen:

- NIO
- PPS-stuurgroep
- werkgroep meerjarig programmeren
- werkgroep 5.1.2e van de topsectoren (WTIT)
- (op uitnodiging) ISO-C

Vanuit rol als private krachtenbundelaar organiseert NLiB zelf de volgende overleggen (met als doel dus: krachtenbundelen):

- Klankbordgroep NLiB (met VNO NCW, FME, evofenedex en Koninklijke Metaalunie) (ca. 5x per jaar, 5 deelnemers);
- Overleg met private 5.1.2e van de topsectoren (rondom WTIT, ca. 4x per jaar, ca. 10 deelnemers);
- Overleg met bilaterale handelskamers in NL (ca. 5x per jaar, ca. 10 deelnemers);
- Overleg met professionele dienstverleners (ca. 5x per jaar, ca. 20 deelnemers);
- Overleg met NL Business Hubs (ca. 5x per jaar, ca. 20 deelnemers)

Daarnaast periodiek publiek-privaat afstemmingsoverleg met TINL en NL Works (ca. eens in de 6 weken).

Mogelijk is deze lijst niet uitputtend.

2. TINL (via 5.1.2e)

Overleggen waar TINL aan deelneemt:

1. Werkgroep economische reissagenda (WER)

Doel: Delen werkkalender, informeren provincies, grote steden en ministeries

Agendering: BZ agendeert (VZ en secretariaat)

Frequentie: 1x per kw

2. NIO

Doel: Delen werkkalender, tot samenwerking op activiteitsniveau met partners verleiden.

Agendering: VZ agendeert (VZ rouleert ene jaar publiek, andere jaar privaat, secretariaat RVO)

Deelnemers: Grote branches, banken, BZ, EZK(?) VON NCW, en NLIB en NLWorks

Frequentie: 6-8x per jaar

3. Digitaliseringsoverleg

Doel: Halen en brengen best practices

Agendering: BZ agendeert en secretariaat 5.1.2e

Deelnemers: RVO, NLIB, VNO, BZ

Frequentie: 8x per jaar

4. PP Werkgroep business intelligence

Doel: Verdiepen PP BI, optimaliseren PP klantreis

Agendering: TINL agendeert in overleg met VNO, secretariaat TINL

Deelnemers: NLIB, VNO malitoren, VNO-Midden, Oost NL

5. PP NLIB platform overleg

Doel: Komen tot schriftelijke afspraken

Agendering: NLIB

PM: Opstartfase

6. Werkgroep MJP

Genoegzaam bekend

7. Stuurgroep PPS

Agendering: BZ VZ en 5.1.2e

Frequentie: 6x per jaar

8. DPH overleg

Doel: Offerte bespreken

Agendering: BZ

Frequentie: 4x per jaar

9. Adhoc overleggen met Invest International en Atradius SB

3. NL Works (via

Overleggen waar NLWorks aan deelneemt:

1. PPS-stuurgroep

Deelnemer vanuit NLWorks:

2. NIO

Deelnemer vanuit NLWorks:

3. MJP-werkgroep

Deelnemers vanuit NLWorks: (a.i. tot ingewerkt is)

4. NLiB/TINL/RVO-overleg

Deelnemer vanuit NLWorks:

4. RVO

Overleggen waar RVO i.i.g. aan deelneemt:

1. Stuurgroep Economische diplomatie

2. Bestuurlijk overleg Topsectoren

3. Werkgroep topsectoren

4. Internationaliseringsoverleg LNV

5. Ad hoc internationaliseringsoverleggen van IenW en EZK
6. Stuurgroep OHMF
7. GPO overleg
8. Maandelijks OPO overleg BZ
9. ETPOA

Voortgangsrapportage Trade and Innovate NL

Ter kennisname ISO commissie
16 september 2020

De ISO commissie wordt gevraagd

Kennis te nemen van de voortgang en doorontwikkeling van de samenwerking van publieke uitvoeringsorganisaties binnen Trade and Innovate NL (TINL).

Voortgang

1. Evenementen en missies die bijdragen aan de publiek private actie-agenda/ impulsprogramma en daarbij eigen programmering omzetten naar digitaal, hybride of fysiek en het uitvoeren daarvan
2. Uitvoeren van het Trade Relations Programma
3. Starten publiek private werkgroep Business intelligence
4. Uitbreiding netwerk met Impuls Zeeland
5. Actieve rol bij uitwerken ISO meerjarige programmering
6. Uitvoeren van Corona International Rebuild Programma

Ad 1) Evenementen en missies
Zie bijlage met dashboard

Ad 2) Uitvoeren van het Trade Relations Programma
Uitvoering van de bedrijfsbezoeken loopt op schema. Ondernemers blijken juist in deze tijd open te staan voor gesprekken. Met name het kwalitatieve deel geeft verdiept inzicht in kansen, belemmeringen en ondersteuning. Komende tijd zullen de partners door verrijking met KVK- en CBSdata verdere diepgang in de rapportage brengen.

Ad 3) Starten publiek private werkgroep Business intelligence
De werkgroep business intelligence is onlangs voor het eerst bijeen geweest. Leden zijn VNO-NCW, RVO TINL, NLIB, VNO-NCW midden en Oost NL. De werkgroep heeft als doel te komen met aanbevelingen en oplossingen richting bestuurlijke organen (zoals ISO) hoe publiek en private business intelligence beter te verzamelen, te bundelen, te ontsluiten en te delen ten behoeve van een optimale dienstverlening aan ondernemers. De werkgroep probeert dit vooral concreet te maken aan de hand van bestaande en te creëren voorbeelden. Hiervoor zijn ook de eerste resultaten van het Trade Relations Programma gedeeld.

Ad 4) Uitbreiding netwerk met Impuls Zeeland
Afgelopen periode is intern overeengekomen wat de minimuminzet van partners in termen van mensen en middelen dient te zijn om met concrete activiteiten te kunnen bijdragen aan

de doelstellingen van TINL. Op basis hiervan is begin juli Impuls Zeeland de elfde partner geworden. Er wordt toegewerkt naar het toetreden van Horizon Flevoland in oktober.

Ad 5) Actieve rol bij uitwerken ISO meerjarige programmering
Trade and Innovate NL en RVO hebben als leden van de werkgroep meerjarig programmeren bijgedragen aan het tot stand komen van het advies dat ook voor deze vergadering geagendeerd staat. Trade and Innovate NL heeft de input bij de regionale partners opgehaald en de voorstellen gevalideerd.

Ad 6) Uitvoeren van Corona International Rebuild Programma
Het Corona International Rebuild Programma biedt Nederlandse ondernemers een alternatief voor wachten op een aantrekkelijke markt. Het programma is begin juli van start gegaan en begint in september alweer aan de derde ronde. Tot nu toe hebben 17 ondernemers deelgenomen. Zij zijn zeer tevreden over het programma. Dankzij dit programma hebben ze hernieuwde focus in hun bedrijfsvoering aangebracht, bijvoorbeeld door zich te richten op klanten in andere sectoren of markten of door hun productenlijst aan te passen.

Strategische doorontwikkeling TINL in 2021

Business intelligence
De kracht van de data die TINL nu ophaalt bij bedrijven op geaggregeerd niveau versterken. Op die manier steeds meer bijdragen aan een overzicht van wat bedrijven in regionale clusters nodig hebben en dit inwerken in de meerjarige programmering.

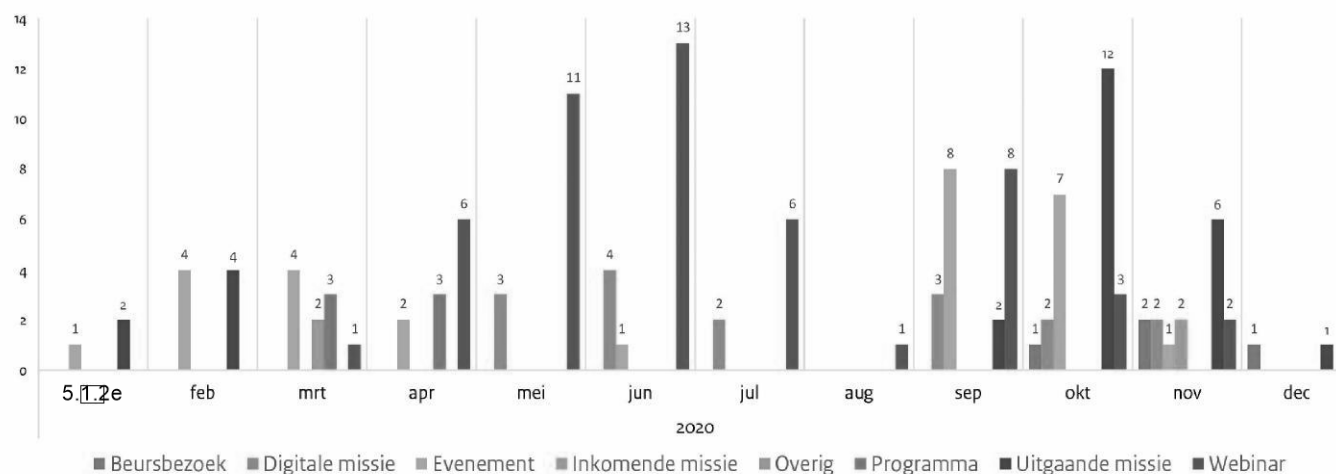
Digitalisering
Op dit moment deelt TINL met de publiek private groep ervaringen op het gebied van digitalisering. Op basis daarvan worden keuzes gemaakt in de programmering voor bedrijven en de interne werkorganisatie van TINL.

Grootte TINL Netwerk
Met de toetreding van Impuls Zeeland en waarschijnlijk Horizon Flevoland is TINL een min of meer volwaardig en representatief netwerk geworden dat de publieke uitvoering landelijk afdekt. Tevens is met VNG en IPO voor afstemming gezorgd. Voor 2021 is uitbreiding van het netwerk met andere publieke partijen dan ook geen strategische doelstelling meer.

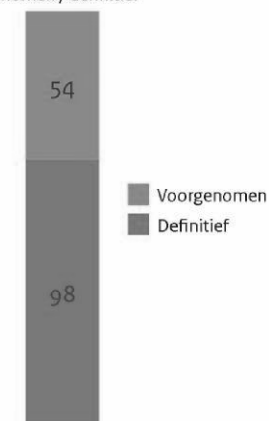
Dashboard resultaten 2020*

* De uitdraai van de (voorlopige) resultaten van 2020 is ten behoeve van de voortgangsrapportage gemaakt. Verificatie heeft nog niet plaatsgevonden. Het zijn dus nadrukkelijk conceptresultaten die een eerste indruk geven van 2020. De gegevens kunnen dan ook nog wijzigen in de nabije toekomst.

Aantal en type evenementen 2020

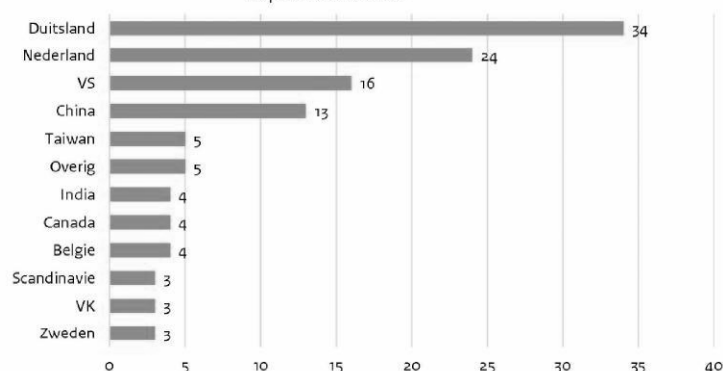
Aantal evenementen
voorgenomen / definitief

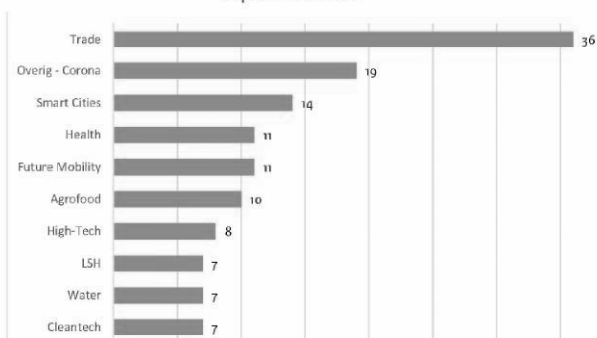
Bereikte deelnemers

1509
deelnemers

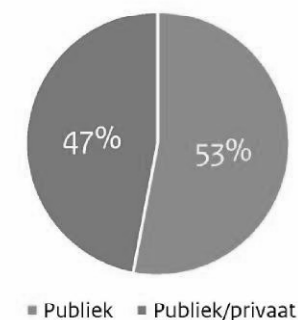
Populaire doellanden

Populaire sectoren

Vorm van samenwerking in de evenementen

1. **Traject m.b.t. advies ISO 2.0 aan nieuwe Ministers:**

Vanuit EZK wordt de verdere en gezamenlijke visievorming over het ISO 2.0 in april a.s. verwacht. Daarbij worden de uitkomsten van de IOB-evaluatie evenals het advies over het ISO NL dat afgelopen jaar tot stand is gekomen, meegenomen. Vanuit BZ is intussen verdere visievorming gestart over Aanbevelingen ISO NL 2.0 waarbij de uitkomsten IOB eveneens zullen worden benut.

2. **Trade and Innovate NL netwerk jaarverslag 2021 (bijlagen)**

Trade and Innovate NL jaarverslag geeft toelichting op de ondersteuning aan Nederlandse bedrijven bij het internationaliseren door ontwikkelen van trainingen en goed afgestemde programma's, organiseren van inspirerende events en missies en het initiëren van maatwerkgesprekken. Door de maximale samenwerking te zoeken is verder geïnvesteerd in één loket beleving. Hierdoor weten ondernemers TINL beter te vinden en worden meer ondernemers geholpen, onafhankelijk bij welke partner de ondernemers aankloppen. Uit het door Ecorys uitgevoerde onderzoek over de klanttevredenheid van het Trade Relations Programma bleek dat TINL partners worden ervaren als betrokken, objectief en meedenkend. Met NUB brengen TINL partners en private partijen eenduidig digitale kennis en informatie bij ondernemers door een door NUB en RVO ontwikkeld de applicatie (NIO connector). Om de klantreis van de ondernemer verder te versterken brengt TINL samen met NUB regionale publieke private partijen met inspiratiesessies bij elkaar.

Belangrijke prestatie-indicatoren TINL voor 2021:

- o 220 activiteiten georganiseerd (in 2020 waren dat er 133).
- o Meer dan 4300 bedrijven bereikt.
- o Bijna 90% van de bedrijven positief over het contact via de maatwerkgesprekken.

3. **NL Works (bijlage)**

Er is een bezoek gebracht aan de VS voor het programma in Californië-Washington samen met een vertegenwoordiging van CG, ambassade en FME. Doel was om initiele innovatie projecten te definiëren en plan of action 2022 te ontwikkelen.

In november werd een kansen-webinar over landbouwtechnologie in Kentucky georganiseerd. Basis hiervoor was de inception study die mede door ons gefinancierd werd. Met drie NL in Business hubs is een experiment om lead op te werken:

Thailand – food hubs, **Vietnam** – rijk over plastic waste, **Colombia** – inland waterways).

De feasibility fase van Climate Smart Coffee is volop in gang gezet. Met veel support vanuit India (bedrijven en overheden) en kennisinstellingen.

Als nieuwjaarswens hebben onze partners en stakeholders ruim 2800m² aan beschermde natuur geschonken via [EarthToday](#).

4. **NUB**

Jaarverslag 2021 volgt in mei. Dan zullen er een goedgekeurde jaarrekening en jaarverslag zijn. Zie tevens punt 6.

5. **IOB evaluatie PPS: NUB, TINL en NL Works**

In opdracht van DIO/BZ is de onafhankelijke directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken van start gegaan met een evaluatie van het PPS beleid voor de periode 2017-2022. Dit onderzoek richt zich aanvullend op het ISO 2.0 advies – specifiek op de drie uitvoeringsorganisaties NUB, TINL en NLWorks. Er wordt zowel kwantitatief (CBS) als kwalitatief (Ecorys, IOB) onderzoek uitgevoerd om de resultaten in kaart te brengen. De terms of reference is [gepubliceerd](#) en de conclusies worden eind april verwacht.

6. **Stand van zaken wijziging subsidiebesluit NLIB 2023**

Op 17 februari 2022 is het besluit tot aanvulling van de subsidie en verlenging van de subsidietermijn aan NUB toezonden. De aanvulling heeft plaatsgevonden tot een hoogte van EUR 5.900.000 en de subsidietermijn is verlengd tot en met eind 2023.

7. **Vervolg traject Financiering MKB**

Het actieplan "Financiering voor Nederlands MKB Internationaal" wordt op dit moment uitgevoerd. Invest International heeft individuele afspraken gemaakt met de betrokken grootbanken (Rabobank, ING en ABN AMRO) over samenwerking en doorverwijzing van MKB-klanten. Deze afspraken worden op dit moment geïmplementeerd.

8. **Markt-thema 15 markt-thema combinaties: strategievorming en implementatie zijn in uitvoering vanuit gezamenlijke publiek-private inzet vanuit brancheorganisaties, topsectoren, ambassades, BZ, EZK, LNV en RVO. Samenwerkings- en sturingstool is ontwikkeld via [artikel 15 markt-thema ISO strategieën](#)**

9. **Topsectoren Internationaal**

Toelichting EZK: initiatief gestart vanuit Topsectoren HTSM en Water voor opzetten overkoepelende internationaliseringsstrategie. Tijdens het boegbeeldenoverleg van 26 nov 2024, heeft 5.1.2e HTSM 5.1.2e een voorstel neergelegd over hoe internationalisering nieuwe impuls kan krijgen (control points/waardeketens etc) 5.1.2e

5.1.2e item 5.1.2e heeft het initiatief genomen om hier de komende maanden
vervolg aan te geven: (top)sector overstijgend. Idee is om gezamenlijk pp adviestraject opzetten met als doel een meer gefaxte gemeenschappelijke invulling van de internationaliseringsagenda vanuit TS. (Gedacht wordt aan pp-werkgroep onder leiding van een onafhankelijk voorzitter (met achtergrondkennis en pp-netwerk). Vanuit EZK julchen wij dit initiatief vanuit TS toe. In conclaaf met BZ en VNO-NCW of zij hier ook support aan kunnen geven.

Memo Agendapunt 1

Stand van zaken programma portfolio, nieuwe directeur en voorstel nieuw programma NL Works

- Update en voorstel ter goedkeuring ISO NL Commissie India Waste Programma (*bijlage...*)

Ter besluitvorming: voorstel *From Burning to Buying India*

- NL Works vraagt ISO Cie. in te stemmen met opname in portfolio van een nieuw impact-programma in India gericht op benutting afvalstromen uit rijstproductie voor circulaire producten: meubelpanelen, verpakkingsmateriaal, compost i.s.m. bedrijfsleven (5.1.1c 5.1.1c), NGO (5.1.1c) en kennispartners (5.1.1c) (*zie bijlage 1a*)
- Dit voorstel speelt in op een dringende behoefte van Indiase overheid (Andhra Pradesh) en is geïnitieerd door MVO NL, Nederlandse ambassade (New Delhi) en NL Works in afstemming met topsectoren (A&F) LNV, postennetwerk, RVO, NLinBusiness.

Ter informatie: activiteitenoverzicht NL Works

- Bijgevoegd het overzicht van projectactiviteiten NL Works (portfolio, pijplijn, leads en archief) (*zie bijlage 1b*)
- De komende periode ligt de nadruk – met het nieuwe team – op het identificeren, selecteren en opbouwen van kwalitatief goede ‘leads’ voor Werkplaats-programma’s. We pakken dit op met onze partnerorganisaties (NLinBusiness, RVO/Trade & Innovate NL, topsectoren en brancheorganisaties).
- Het verst gevorderd voor potentiële opname in ons portfolio, is het Horticulture Ecosystem Kentucky programma, waar momenteel een consortium voor wordt gevormd.

A G E N D A

Van de ISO Commissie op 16 september van 11:00-12:30 uur (via MS Teams)

Aanwezig zijn:

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e (EZK)
5.1.2e (DG BEB)

Secretariaat ISO Commissie:

- 5.1.2e (VNO-NCW/MKB-NL)
- 5.1.2e (BZ)
- 5.1.2e (EZK)

Gast: 5.1.2e (NLiB) – agendapunt 3

1. Opening vergadering

2. Bespreken actiepunten ISO Commissie van 10 juni jl. (ISOC 20-20)

3. Ter besluitvorming:

Markt-thema 20-combinaties (bijlage ISOC 20-21, 20-21A, 20-21B)

Toelichting door 5.1.2e, NLiB namens de werkgroep *Meerjarig Programmeren*.

Door BZ, EZK, VNO-NCW/MKB-Nederland, NLiB en RVO is in afstemming met Topsectoren Internationaal en branches een aanpak ontwikkeld voor het intensiveren van meerjarige marktwerking en meer synergie tussen publiek-private spelers.

De ISO NL Commissie wordt gevraagd:

- **Akkoord te gaan** op 15 publiek-privaat gevalideerde markt-thema combinaties
- **Kennis te nemen** dat naast het bestaande RVO instrumentarium (pre-PPS en PIB) een nieuw instrument SMM (Strategische Meerjarige Marktbewerking subsidie) is ontwikkeld met een bredere en intensievere PPS aanpak.
- **Akkoord te gaan** om de inzet van het nieuwe instrument Strategische Meerjarige Markt-themabewerking in 2020/21 op te schalen van twee pilots (Smart Industry in Duitsland en LSH ASEAN) naar 7.

4. Ter bespreking:

Concept agenda ISO NL op 14 oktober 2020 (bijlage ISOC 20-22)

De ISO NL vergadering van 14 oktober a.s. zal plaatsvinden zonder de ministers Kaag en Wiebes.

5. Ter bespreking:

Vervolg MKB Financieringstraject (bijlage ISOC 20-23)

In het ISO overleg van 6 juli is de notitie, opgesteld door portefeuillehouder 5.1.2e i.s.m. 5.1.2e over de toegang tot financiering van internationaal actief MKB

besproken. In een ‘gezamenlijke verklaring’ hebben MinBuza, MinEZK, VNO-NCW, MKB-Nederland en de NVB afgesproken de samenwerking te versteken. Op dit moment wordt een publiek-privaat projectteam samengesteld dat in de komende 6 maanden een actieplan zal uitwerken voor de oprichting van een publiek-privaat platform. De projectleider uit de publieke sector is bekend: 5.1.2e (MinBuza). De NVB is in de laatste fase van de selectie van de private projectleider 5.1.2ee heeft aangegeven zijn betrokkenheid bij het project niet langer te kunnen combineren met zijn nieuwe werkzaamheden. Er zal gezocht moeten worden naar een nieuwe kwartiermaker.

6. Ter kennisname:

Schriftelijke bijdrage van NL Works: Strategische pijlers voor 2021 en huidige highlights van 5.1 5.1.2e (bijlage ISOC 20-24)

7. Ter bespreking:

Opvolgingstraject benoeming nieuwe voorzitter ISO NL

5.1.2e ISO NL kondigde tijdens het ISO NL van 6 juli haar aftredende aan na het vervullen van deze rol voor 5 jaar (3 jaar DTIB en 2 jaar ISO NL). In het transitieproces is het ISO NL (oktober) de laagsten ISO NL van 5.1.2e

8. Kwartaalbulletin NLIB, TINL en NL Works (bijlagen ISOC 22-25 en 22-26 en 22-27)

9. W.v.t.t.k.

De volgende bijeenkomst ISO Commissie staat gepland op maandag 23 november van 14:30-16:00 uur.

Meerjarig programmeren: ondersteuning prioritaire thema – ISO NL markt combinaties en inzet Strategische Meerjarige Marktbewerking (SMM)

Ter besluitvorming ISO commissie 16 september 2020

Werkgroep MJP: BZ (5.1.2e 5.1.2e en 5.1.2e), NLIB (5.1.2e), RVO (5.1.2e en 5.1.2e), TINL (5.1.2e), EZK (5.1.2e) en NLWorks (5.1.2e).

De ISO NL commissie wordt gevraagd:

- Akkoord te gaan om, onder aansturing van de ISO commissie, publiek-privaat meerjarig in te zetten op **vijftien** publiek-privaat gevalideerde markt-thema combinaties (zie tabel 1).
- Kennis te nemen dat naast het bestaande RVO instrumentarium (pre-PPS en PIB) een nieuw instrument SMM (Strategische Meerjarige Marktbewerking subsidie) is ontwikkeld met een bredere en intensievere PPS aanpak. Voor implementatie committeren publieke en private partners zich om (binnen de eigen governance en regelgeving) middelen vrij te maken en de synergie te vergroten.
- Akkoord te gaan om de inzet van het nieuwe instrument Strategische Meerjarige Markt-themabewerking in 2020/21 op te schalen van twee pilots (Smart Industry in Duitsland en LSH ASEAN) naar **zeven** in de volgende fasering:

In 2020

3. Mobiliteit – Duitsland

4. AgTech - VS

In 2021

5. Nexus Water-Agriculture-Health – India

6. en 7. Een voorstel voor de precieze invulling van de inzet van overige 2 SMM programma's volgt, waarbij programmavoorstellen voor ASEAN (Agrofood) en Frankrijk (HTSM) momenteel nader als mogelijkheid worden uitgewerkt.

Voor de overige markt-thema's committeren de PPS partners zich eraan om gepaste dekking van een meerjarige actieagenda te zoeken binnen het bestaande instrumentarium.

Introductie meerjarig programmeren ISO NL: naar een 'nieuw normaal'

Meerjarig programmeren met een integrale aanpak op handel, innovatie en investeringen vormt de kern van het advies Buijink. Daarom is het belangrijk om te constateren dat meerjarig programmeren langzaam maar zeker het 'nieuwe normaal' wordt.

Het afgelopen jaar zijn er namelijk flinke stappen gemaakt met het ontwikkelen van meerjarige aanpakken op strategische markten.

Het BZ economisch postennetwerk en RVO werken met meerjarige strategieën voor de Top 25 landen en voeren deze samen met private partijen uit.

Daarnaast werken verschillende topsectoren al langer op basis van internationaliseringsstrategieën (LSH, Water& Maritiem en HTSM). Een nieuwe internationaliseringsstrategie van de topsector LSH is onlangs gelanceerd en de topsector Water & Maritiem heeft op 1 juli een addendum gepubliceerd op haar internationaliseringsstrategie. Ook zijn er afgelopen jaar verschillende internationaliseringsstrategieën ontwikkeld door andere topsectoren. Bijvoorbeeld voor de creatieve industrie en energie (beide in opdracht van NLinBusiness). Ook de topsector Agri&Food

staat op het punt om een internationaliseringsstrategie te lanceren, terwijl de topsector chemie de eerste stappen zet om haar mkb-achterban beter in beeld te krijgen. De topsector logistiek zit in het proces om een kwartiermaker aan te stellen om de handelsbevordering een impuls te geven.

Ook een aantal economische clusters timmert aan de weg. Zo heeft Wind op Zee een eigen internationaliseringsstrategie in partnerschap met RVO-ICEP ontwikkeld en heeft FME in partnerschap met NLinBusiness een private internationaliseringsstrategie ontwikkeld op het thema Smart City. Daarnaast is Holland Circular Hotspot heel actief om NL strategisch te positioneren waar het gaat om circulariteit.

Vrijwel altijd komen deze strategieën in nauwe publiek-private afstemming tot stand. Dit is dan ook terug te zien in de economische jaarplannen van het BZ economisch postennetwerk. Het RVO instrumentarium speelt een cruciale rol bij de implementatie.

Verder heeft NL Works sinds haar oprichting in 2017 ook een portfolio van programma's ontwikkeld, die alle een meerjarig karakter hebben.

Kortom, de door Buijink bepleitte systeemverandering is ingezet.

Echter, bovenop deze bredere systeemverandering is in ISO verband ook de ambitie uitgesproken om op de voor Nederland belangrijkste buitenlandse markten een extra strategische, publiek-private, meerjarige inzet te plegen. Dus een extra inzet bovenop de bestaande trajecten. Hiervoor zijn op de Golf (regio), Duitsland (land) en energie (thema) pilots uitgevoerd.

Identificatie, validatie en selectie van markt-themacombinaties voor opschaling – het doorlopen proces

Om, na de pilotfase, te komen tot een opschaling van prioritaire markt-themacombinaties is een drietal stappen doorlopen:

- 1) Identificatie door publieke partijen: Het postennetwerk, DIO landenmedewerkers, Business Development Coaches van RVO en TINL partners is gevraagd naar prioritaire thema's in de geselecteerde markten.
- 2) Validatie door private partijen: NLinBusiness samen met VNO NCW/MKB Nederland heeft de uitkomsten van stap 1 vervolgens gevalideerd bij private partijen, i.e. topsectoren, brancheverenigingen en economische clusters.
- 3) Selectie van 15 markt-themacombinaties voor 2020/21 afgestemd in PPS stuurgroep¹.

Dit proces is doorlopen in de maanden mei, juni en juli, waardoor de impact van COVID-19 en de daarmee verbonden herijking en herprioritering van markt-thema's is meegenomen.

Voorgestelde markt-themacombinaties

Tabel 1 hieronder geeft een overzicht van de uitkomsten van de publiek-private exercitie om te komen tot prioritaire markt-themacombinaties waarop een extra strategische, publiek-private, meerjarige inzet gewenst is. Hierin valt op dat in de huidige economische situatie de meeste meerwaarde wordt gezien in meerjarige, publiek-private samenwerking op een selectief aantal markten. Duitsland kan, niet geheel verrassend, als grootste handelspartner rekenen op veel interesse. Daarnaast wordt er veel meerwaarde gezien in een publiek-private aanpak op 3 thema's in de VS.

Aan de andere kant is er in het VK en Brazilië gezien de onzekerheid in markten momenteel geen behoefte aan extra, meerjarige publiek-private inzet, naast de al lopende trajecten. Iets soortgelijks speelt rond China. Voor veel sectoren staat China wel in top-5 van interessante

---

¹ De PPS stuurgroep is een periodiek overleg van de actoren binnen het PPS-netwerk, i.e. BZ/DIO, EZK, RVO, TINL, NL Works, NLinBusiness en VNO NCW/MKB Nederland.

markten, maar niet in de top-3, ook omdat het een uitdagende markt is. Dus als private partijen gevraagd worden of ze zich op die markt willen committeren aan een meerjarige aanpak, is men toch terughoudend, en kiest men liever een andere markt.

Tabel 1: voorgestelde markt-thema combinaties waarop extra publiek private meerjarige inzet gewenst is

	Energietransitie en duurzaamheid	Landbouw, water en voedsel	Gezondheid en zorg	Sleutel-technologieën	Logistiek en infrastructuur
Duitsland	1. Energietransitie		2. Gezondheids-Transitie	3. Smart Industry	4. Duurzame Mobiliteit
Frankrijk				5. HTSM	
België	6. Circulaire economie				
VS		7. Ag & Food Tech	8. LSH	9. Cybersecurity	
China	10. Zero waste of agro-food				
India		11. Cross Over Water-Agri-Health			
ASEAN-5		12. Agro-food	13. LSH		
Brazilië					
Zuid-Korea					
Golfregio	14. Water, voedsel, energie nexus				
Japan	15. Wind op Zee				
VK					

Van selectie naar actie

De voorgestelde markt-themacombinaties zijn in verschillende fases van ontwikkeling. Op sommige markt-themacombinaties is al het nodige werk verricht en lopen er ook al activiteiten. Op andere markt-themacombinaties is er energie en commitment, maar zijn nog stappen nodig om te komen tot een concrete actieagenda die geïmplementeerd kan worden. Onderstaande tabel 2 geeft een indruk waar de verschillende markt-themacombinaties ongeveer staan.

De pilots leren ons dat de fase van publiek-private strategievorming goed loopt en ook veel energie geeft. Tegelijkertijd is gebleken dat de meerjarige implementatie complex is. Er is voor de meerjarige programmering op bepaalde markt-themacombinaties behoefte aan een duidelijke publieke of private trekker die de totstandkoming van planvorming tot en met de uitvoering van de programmering coördineert binnen een publiek-private setting. Daarnaast is er, naast het

bestaande publiek private instrumentarium (PIB), behoefte aan een, aan de voorkant goed ingeregeld instrument waar de implementatie van het meerjarige traject door ondersteund kan worden. Hiertoe is aanvullend op het bestaande instrumentarium een aanpak ontwikkeld, strategisch meerjarige marktwerking, die:

1. een trekker benoemt (de preferred partner)
2. die wordt ondersteund door een vooraf vastgestelde toolbox van privaat en publiek instrumentarium om de uitvoering van de strategie meerjarig vorm te geven en te borgen.

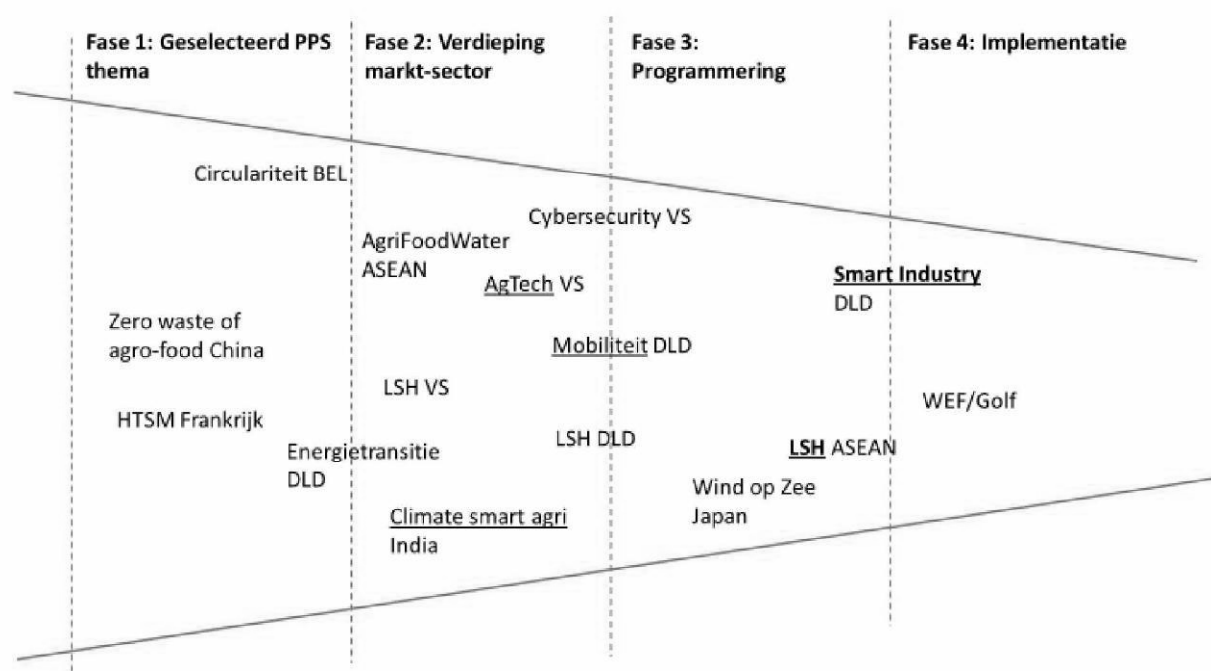
Op ieder van de prioritaire markt-themacombinaties zal vooraf de publiek-private inzet, de rolverdeling, private financiering via NLIb en samenhang in een governance aanpak vastgelegd worden. Aan publieke zijde zal inzet op de geselecteerde markt-thema's gebeuren via bestaand vraaggestuurd RVO instrumentarium (Pre-PPS, PIB instrument, strategisch beurzenprogramma) of middels de inzet van het nieuwe RVO instrument strategisch meerjarige marktwerking (zie bijlage 1).

Om te bepalen welke prioritaire thema/marktcombinaties in aanmerking komen voor de strategische meerjarige marktwerking, zijn criteria opgesteld en vastgelegd in de governance (zie bijlage 2). Belangrijke overwegingen zijn het draagvlak bij bedrijven en kennisinstellingen binnen de sector, de aantoonbare marktkans, inschatting van de business case, en de mate waarin de publieke inzet een aanvulling is of waarin ander instrumentarium al is ingezet.

Op basis van toepassing van deze criteria en uitkomsten zijn nu voorgesteld voor het strategische meerjarige marktwerkingsinstrument mobiliteit – Dld, AgTech - VS en climate smart agriculture - India mits hiervoor een geschikte preferred partner gevonden wordt.

Op basis van de inhoudelijke geschiktheid (zie bovengenoemde criteria), fasering van de markt-themacombinatie, en de financiële dekking voor het nieuwe instrument, verwachten wij in totaal zeven trajecten te kunnen inzetten in de tweede helft 2020/eerste kwartaal 2021.

Tabel 2: fasering van de voorgestelde markt-themacombinaties waarop extra publiek-private inzet gewenst is

Toelichting: **vetgedrukt**: SMM pilots; onderstreept: voorgestelde opschaling SMM

Bijlagen:

1. 2-pager Strategisch Meerjarig Programmeren instrument
2. Governance meerjarig programmeren

A G E N D A

Bijeenkomst ISO Commissie op 9 december 2020 van 11:00-12:30 (via MS Teams)

Aanwezigen:

ISO Commissieleden:

- [5.1.2e] [2e] (VNO-NCW)
- [5.1.2e] (EZK)
- [5.1.2e] – vanaf 11.30

Secretariaat ISO Commissie:

- [5.1.2e] (VNO-NCW/MKB-NL)
- [5.1.2e] en [5.1.2e] (BZ) – vervanging [5.1.2e]
- [5.1.2e] [1.2e] (EZK)

Gast sprekers: [5.1.2e] (NLWorks) geeft een toelichting op hun jaarplan (agendapunt 2).

[5.1.2e] [5.1.2e] (TINL), [5.1.2e] (NLIB) en [5.1.2e] lichten hun plan van aanpak toe (agendapunt 3.1).

1. Opening vergadering

2. NLWorks updates – ter kennisname 11.05 uur

Toelichting jaarplan door [5.1.2e]

ISOC 20-29

ISOC 20-30

3. Integraal Plan van Aanpak aanbevelingen Twynstra Gudde – ter bespreking 11.20

Introductie door [5.1.2e]

ISOC 20-31

ISOC 20-32

➤ 3.1 Plan van aanpak netwerkorganisaties – ter akkoord en reflectie 11.30

Mondelinge toelichting [5.1.2e] en [5.1.2e]

ISOC 20-33

➤ 3.2 Route naar ISO NL 2.0 – ter besluitvorming en gedachtevorming 11.55 uur

ISOC 20-34

➤ 3.3 Voorstel aansturing uitvoerende organisaties – ter besluitvorming 12.20

ISOC 20-35

4. W.v.t.t.k.

3. Ter bespreking: integraal plan van aanpak aanbevelingen Twynstra Gudde

Aanleiding

Verzoek van de ISO NL Commissie (30/10) vervolg te geven aan de aanbevelingen die Twynstra Gudde.

Inleiding

Het Twynstra Gudde (TG) mid-term review, (ISOC 20-32) dat tot stand is gekomen naar aanleiding van interviews en gesprekken met partijen in het ecosysteem met betrekking tot het ecosysteem van de internationale handels- en innovatiebevordering, bevat een aantal bevindingen en aanbevelingen omtrent de werking ervan.

Er liggen een drietal stukken voor, die integraal met elkaar te maken hebben, maar afzonderlijk zullen worden besproken en toegelicht om te komen tot een verbeterde versie van de ISO NL en het bijbehorende PPS ecosysteem

- a) Ter akkoord en reflectie: Uitwerking door de drie netwerkorganisatie 's NLIB, TINL en NL Works van de observaties (ISOC 20-33) van TG:
  - ❖ 1. Ontbreken definitie, doelen en strategie voor het ecosysteem als geheel
  - ❖ 2. Geen gedeeld en helder beeld bij ieders rol en toegevoegde waarde
- b) Ter besluitvorming en gedachtevorming: procesvoorstel ISO NL 2.0 (ISOC 20-34)
- c) Ter besluitvorming: voorstel sturing op uitvoeringsorganisaties (ISOC 20-35). Dit als reactie op observatie drie van TG:
  - ❖ 3. Geen sturing op samenhang en on de onderlinge samenwerking

Terugblik en aanleiding

De publiek-private Stuurgroep Buijink, ingesteld door de Dutch Trade and Investment Board (DTIB), bracht begin 2017 aanbevelingen uit¹, waaronder de versterkte samenwerking op het terrein van internationale handel, innovatie en investeringen binnen het publiek-private domein. Het PPS-ecosysteem (op dit moment bestaande uit: TINL, NLIB, NLWorks, ISO NL, ISO, RVO, VNO-NCW, BZ en EZK) moet zorgen voor **(1) minder versnippering**, een **(2) betere ondersteuning** van de ondernemer en hiermee uiteindelijk tot een **(3) aantoonbaar vergroot Nederlands aandeel in buitenlandse markten** door verbeterde en versterkte samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen².

Doel:

Vergroot Nederlands concurrentievermogen op wereldmarkt, Nederlandse impact op realisatie van SDG's en positioneer Nederland als springplank naar de EU en wereldmarkt door vergaande professionalisering van het (publiek private) netwerk voor internationale handels-, innovatie en investeringsbevordering.

¹ Adviesrapport DTIB-stuurgroep internationale handels- innovatie- en investeringsbevordering o.l.v. Chris Buijink (2017) https://www.vno-ncw.nl/sites/default/files/102393_rapport_DIO-BE_WEB.pdf

Actielijnen:

1. Consistente en proactieve marktwerking door een **meerjarige programmatische aanpak**.
2. Uitmuntend **vestigingsklimaat** als randvoorwaarde voor internationaal ondernemen en voor acquisitie van buitenlandse bedrijven die het Nederlandse ecosysteem en waardeketens versterken.
3. **Financiering** van internationale ambities door het ontwikkelen van concurrerende financieringsfaciliteiten voor MKB, projecten en consortia.
4. Nederland als topmerk door consequente en **intensieve branding** van Nederland.
5. Effectievere **publiek private samenwerking** door toegesneden PP-structuur.

Acties n.a.v. de mid-term review

In het kort de observaties, aanbevelingen en gevolg wat hieraan is en wordt gegeven:

Observatie	Aanbeveling	Acties
1. Ontbreken definitie, doelen en strategie voor het ecosysteem als geheel	<p>1. Formuleer concrete, belofbare en haalbare doelen voor de drie netwerkorganisaties.</p> <p>2. Werk vervolgens een gezamenlijke strategie en aanpak uit zodat helder is welke instrumenten worden ingezet om deze doelen te realiseren en hoe deze instrumenten met elkaar samenhangen en elkaar versterken. Maak ook scherp waarop samenwerking nodig is (de klantreis van de ondernemer, excellente dienstverlening voor ondernemers en de meerjaren programmering) en wat de drie organisaties zelfstandig kunnen oppakken.</p>	Zie o.a. plan van aanpak NLiB, TINL en NL Works (ISOC 20-33)
2. Geen gedeeld en helder beeld bij ieders rol en toegevoegde waarde	3. Ga met elkaar in gesprek over de rollen en verantwoordelijkheden binnen het ecosysteem: wie voert welke activiteiten uit, waarop werken we samen, wat zijn de beoogde resultaten hiervan en wat is de planning, en tot slot, wat is ervoor nodig om deze activiteiten te kunnen uitvoeren.	Zie o.a. plan van aanpak NLiB, TINL en NL Works (ISOC 20-33)
3. Geen sturing op	4. Werk uit hoe afstemming	Uitwerking van de

samenhang en on de onderlinge samenwerking	plaatsvindt tussen de verschillende onderdelen. Versterk daarbij de rol van ISO NL als het gaat om het bewaken van de onderlinge samenhang en samenwerking binnen het ecosysteem. ISO Cie. Bewaakt de samenhang en samenwerking van het ecosysteem met de omgeving daarvan.	scenario's voor sturingsmodel (ISOC 20-35) + procesvoorstel voor ISO NL 2.0 (ISOC 20-34)
1-3	5. Leg de uitwerking van dit alles vast in een plan voor het 'ecosysteem van de vijf' en stel dit plan gezamenlijk vast.	Allen

Ecosysteem voor internationale handels- en innovatiebevordering.

Aandachtspunten en aanbevelingen.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

14 oktober 2020

Inleiding

TwynstraGudde is gevraagd om een mid-term review uit te voeren van het ecosysteem voor internationale handels- en innovatiebevordering. De opdracht bestond uit twee onderdelen:

1. het in beeld brengen van de *voortgang en resultaten* van de organisaties NLiB, TINL en NLWorks, en deze vastleggen in een rapportage, als onderlegger voor de Voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer
2. het in beeld te brengen van hoe het ecosysteem *als geheel* – hiermee bedoelen wij NLiB, TINL en NLWorks, alsmede de ISO Commissie en ISO NL – functioneert, en aanbevelingen doen voor de komende 2 jaar.

Dit document bevat de resultaten van het *tweede* deel.

De bevindingen en aanbevelingen in dit document zijn gebaseerd op een beknopte documentenanalyse en een reeks interviews met betrokkenen bij het ecosysteem, en zijn in een sessie met de stuurgroep getoetst en aangescherpt.

Inhoud

- Functioneren ecosysteem pagina 5-15
- Aanbevelingen TwynstraGudde pagina 16-21

Exemplarische quotes uit de interviews

- 'Iedereen heeft de goede intenties, maar er ontstaat nog te weinig synergie en complementariteit.'
- 'Ik weet eigenlijk niet of er nu een overkoepelende visie of strategie is.'
- 'Er zijn naast dit PPS-netwerk ook vele andere initiatieven, zoals de topsectoren. Het beeld is ingewikkeld. Ik zou dat bestuurlijke drukte willen noemen.'
- 'Dit bouwwerk moet PPS tot nieuwe hoogten brengen.'
- 'Krachtenbundeling en versnippering tegen gaan, dat was het doel.'
- 'Er zit een gedeelde drive op het echt willen helpen van ondernemers.'
- 'We moeten meer in PPS-modus zien te komen.'
- 'We hebben nog geen goed beeld van wat het Nederlandse bedrijfsleven precies wil.'
- 'Ik denk dat we met de voortgang wel tevreden mogen zijn.'
- 'We moeten alleen dat doen dat waarde toevoegt voor de ondernemer.'

Functioneren ecosysteem

Wat gaat goed, waar is verbetering mogelijk?

Wat gaat goed?

Wat gaat goed?

1) Nut en noodzaak ecosysteem onderschreven

- Onderliggende probleemanalyse (versnippering) en hiermee de urgentie en noodzaak tot samenwerking worden breed onderschreven.
- Gedeelde drive om ondernemers te helpen bij internationale ambities.
- Door de diverse partijen wordt dus ook tijd en aandacht geïnvesteerd.

Wat gaat goed?

2) Ecosysteem ingericht

- Veel energie is gestoken in opbouwen van de netwerkorganisaties TINL, NLiB en NLWorks.
- Hiermee zijn een vrijwel landelijk dekkend netwerk aan publieke kant en krachtenbundeling en sterkere samenwerking aan de private kant ontstaan, en ook meer publiek-private samenwerking in langjarige programma's.
- Er zijn keuzes gemaakt in focus van de organisaties, de thematiek en de focuslanden.

Wat gaat goed?

3) Eigen doel, strategie en rol organisaties scherper geworden

- Iedere organisatie heeft de eigen doelstelling(en) geformuleerd
- De eigen strategie, rolopvatting en inzet van de organisaties wordt steeds scherper.
- Daar is veel energie in gestoken, want het was zoeken; niet alleen in de verhouding tot de andere organisaties, maar ook tot de eigen 'moederorganisaties'.

Wat gaat goed?

4) Onderlinge samenwerking begint te groeien

- Nu de organisaties de eigen rol en positionering scherper hebben, begint de onderlinge samenwerking vorm te krijgen.
- Dit blijkt bijvoorbeeld uit:
  - de gezamenlijke totstandbrenging van de meerjarenprogrammering en land/regio/thema-combinaties
  - Samenwerking binnen leads/programma's NLWorks

Wat gaat goed?

5) Aantal concrete tools en resultaten, zoals:

- Gezamenlijk CRM- en business intelligence-systeem (Achilles) aan publieke zijde
- Communicatieafspraken gemaakt (Netherlands Branding)
- Bestaande informatie en dienstverlening gebundeld en ontsloten voor 20 economische groeimarkten, ter ondersteuning van de klantreis van een ondernemer, o.a. via een digitaal platform.
- Ondersteuning van 27 kansrijke pps-initiatieven, waarvan er 9 inmiddels in publiek-privaat internationaal programma.
- Groeiend volume in evenementen en in bezoeken digitale platform, en de hiermee bereikte ondernemers.

Zie voor een meer uitgebreid overzicht de rapportage *Mid-term review voortgang en resultaten ecosysteem voor internationale handel en innovatiebevordering*, oktober 2020.

Waar is verbetering mogelijk?

Waar is verbetering mogelijk?

1) Ontbreken definitie, doelen en strategie voor het ecosysteem als geheel

- Heldere *gezamenlijke* doelen, strategie en aanpak zijn niet afdoende geformuleerd.
- Benoemd is dat het voor het formuleren hiervan, belangrijk is om ook helder af te definiëren/af te bakenen:
  - wat tot 'het ecosysteem' behoort, en wat niet. Gaat het alleen NLIB, TILN, NL Works? Horen ISOCie en ISONL er bij of hebben die een aparte rol? Of gaat het ook om alle samenwerkingspartners, zoals de uitvoeringsorganisaties en de brancheverenigingen?
  - waar de grens ligt tussen publieke dienstverlening, pre-competitieve dienstverlening en private dienstverlening;
  - voor welke activiteiten samenwerking tussen de onderdelen binnen het ecosysteem nodig is, zoals de optimale ondersteuning van de klantreis en de meerjarige programmering, en waarvoor niet;
  - wat daarvan de financiële consequenties zijn; wie draagt waaraan bij en voor hoe lang?
  - wat binnen de invloedssfeer valt van het ecosysteem, en wat niet. Zo is bij de uitwerking van de recent opgestelde OGSM al geconstateerd dat slechts een deel van de ambities zoals benoemd in het 'rapport van Buijink' binnen de invloedssfeer van het ecosysteem valt.

Waar is verbetering mogelijk?

2) Geen gedeeld en helder beeld bij ieders rol en toegevoegde waarde

- Uit de interviews blijkt dat beelden bij de rol/toegevoegde waarde van de andere partijen onvoldoende helder zijn en er beperkt zicht is op elkaars activiteiten en resultaten en op de draagkracht van het ecosysteem als geheel;
- Aandacht lijkt in de eerste fase eerder gericht te zijn geweest op het zoeken naar onderscheidend dan naar verbindend vermogen, hier en daar constateren we zelfs enige onderlinge concurrentie.
- Hierdoor ontstaan discussies over wie waarvan (niet) is en is er geen gedeeld beeld van hoe de verschillende onderdelen van het ecosysteem elkaar (zouden moeten) versterken en wat er überhaupt bij het ecosysteem hoort.
- Op enkele punten worden er daardoor kansen gemist in de dienstverlening, zoals bij inkomende bezoeken van ondernemers.
- Dit alles hangt samen met punt 1; het ontbreken van definities en van gezamenlijke doelen en strategie.

Waar is verbetering mogelijk?

3) Geen sturing op de samenhang en de onderlinge samenwerking

- In veel interviews is de governance als aandachtspunt benoemd. Meer concreet: sturing op de samenhang en samenwerking binnen het ecosysteem wordt gemist.
- Hierbij wordt de rol van ISO genoemd; deze zou volgens sommigen groter mogen zijn.
- Daarbij is benadrukt dat het niet gaat om het aanbrengen van hiërarchie, maar om regie en coördinatie.
- ISO NL zelf ziet voor zichzelf overwegend een inhoudelijke rol; ISO Cie één als bruggenbouwer.
- Punten die ook verschillende keren zijn benoemd, en die raken aan de governance:
  - Voorzitter ISO NL: deze zou meer tijd moeten hebben om regierol ook echt te *kunnen* invullen
  - Rol secretariaat ISOCie: nu te versnipperd en vertaling van strategie naar operatie kan beter
  - Betrokkenheid EZK wordt gemist
  - Ook hier wordt de definitiekwestie van het ecosysteem zichtbaar: bestaat het systeem uit drie, vijf of meer spelers? Dat is van belang om te kunnen bepalen welke spelers op welke wijze met elkaar samenwerken en hoe de governance daarop is.

Aanbevelingen TwynstraGudde